

BAIX-EMPORDÀ

Any XXIII

Palafrugell, 16 de Març de 1931

Núm. 1114

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Palafrugell, trimestre 2.— Ptes.
 Fora, trimestre 2'50 «
 Estranger, un any 14.— «
 Per a anuncis demani's la tarifa.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

PLAÇA NOVA, NÚM. 11
 IMPREMTA: CAVALLERS, 12

La correspondència a la Redacció.

Dels articles firmats en són responsables llurs autors

No es retornen els originals.

D'ACTUALITAT

ELECCIONS MUNICIPALS

No hi ha dubte de que aquesta vegada va de veritat i que el dia 12 del propiènt Abril seran un fet les eleccions municipals en-tot l'Estat Espanyol. Si res més no, l'actitud de tots els partits i de totes les forces, preparant-se ja per a aquestes eleccions és un símptoma característic, símptoma que no es notava pas, quan les eleccions generals que, amb més sinceritat i bons propòsits que pas coneixement de la realitat, havia vingut anunciant — per a convertir-se, finalment, en aigua de borrajes — el Govern, Berenguer.

No és pas una cosa gens desencertada començar la consulta al cos electoral per unes eleccions de regidors i fer seguir a elles les de Provincials, a Corts i Senadors: l'engranatge normal ho comporta així i si s'ha perdut estèrilment un any d'ençà de la puntada de peu que arreconà Primo de Rivera, cal ara aprofitar el temps i no perdre'l en divagacions més o menys doctrinals.

A ningú escapa que unes eleccions municipals tenen una grossa importància, ja que tothom, qui més qui menys, ha estat víctima de la manca d'un control popular durant set anys tràgics i funestos en els quals els homes de la Dictadura han fet tot el que volien i podien. Honestos en uns llocs, no massa en altres, francament immorals en els més, tot això és qüestió de tarannà i de les circumstàncies en què es movien, i no hi havia altra cosa que la voluntat omnimoda dels homes que actuaven al dictat dels Govern Civils — que, si eren Governos no eren tals Civils sinó pseudo-militars — i el poble no resava per a res.

El mal d'origen i d'actuació de tots els Ajuntaments del 23 ençà ha estat aquest i contra ell era endebedes lluitar ja que com que la força que empenya a actuar als homes que del 23 al 30 han actuat en les Corporacions públiques no tenia la consagració en la força del sufragi — única font de voluntat popular — tampoc havia de rebre instruccions i normes d'aquesta voluntat popular i estant bé amb els que els havien nomenat, els regidors de R. O. ja havien acomplert llur missió.

La realitat ha demostrat arreu que aquest mal d'origen ha estat una cosa fatal i ara tothom es troba plantejats en les Corporacions populars una sèrie de problemes de difícil resolució, més difícil per quant el poble, que fins avui n'ha estat absent, no n'és en el més mínim assabentat. A l'Ajuntament de Barcelona, per exemple, Gaziel ha pogut escriure que s'havia perdut una guerra i si fa o no fa aquesta és la realitat en la major part dels municipis peninsulars.

Palafrugell no escapa a aquesta fatal llei dictatorial i avui, després de set anys, la realitat municipal no comporta altra cosa que un magnífic esforç de l'Ajuntament extrapopular que substituï als homes de la Dictadura, esforç mai prou lloat i sols a mitges reeixit perquè per damunt de la voluntat dels homes hi ha hagut també la coacció que ha representat en uns homes fills de la més pura democràcia el seu indubtable mal d'origen que durant quinze mesos ha handicapat llur llibertat d'actuar.

Per damunt tota aquesta coacció, l'Ajuntament palafrugellenc que cessarà virtualment el 12 del propiènt Abril, ha de merèixer la gratitud de tots els palafrugellencs, perquè ha actuat sempre de cara a l'opinió i cer-

cant en ella aquell aire per a respirar que fóra endebedes hagués volgut trobar en el Decret que els nomenava regidors i pel mateix hom pot dir que ha estat un Ajuntament, sinó popular en l'origen, popular en les obres i això l'ha redimit.

I això ha estat possible, en primer lloc gràcies a la virtualitat dels homes que de la caiguda de Primo fins ara estan al front de la nostra administració municipal, però també perquè a Palafrugell aquests homes per a actuar no havien pas d'invocar precedents dictatorials sinó allò que era ja una norma i un principi nefament sorgit del sufragi popular: ens referim a les candidatures palafrugellencs, o administratives, o populars — el nom no fa pas la cosa — que fins al 23 havien tingut, per la virtualitat de les majories sorgides del sufragi, la responsabilitat del Govern Municipal. El seu record, avui més que mai, apareix com un amor i una enyorança i hom no té altre anhèl de que la futura administració municipal sigui una viva continuació del que ha estat l'actual Ajuntament palafrugellenc, fidel continuador d'aquelles cares tradicionals de bona i austera administració que el sufragi popular havia portat.

Idees, principis i doctrines, són coses que no cal pas desterrar ni combatre i tan de bo elles es manifestin en tota la seva plenitud en les futures eleccions municipals palafrugellencs com a tot arret, però, aquí tenim problemes vius, culturals i administratius plantejats i és més convenient que res que cap qüestió prèvia ni cap exclusivisme partidista no vingui a posar-hi un destorb al que ha d'ésser una normal solució. Un ampli sentit de convivència ciutadana ha de portar la seva representació en el futur Ajuntament de Palafrugell, però en ell són els interessos palafrugellencs, prou compromesos, els que han de pesar en primer lloc, per a tothom tenir present que si dins el nostre Ajuntament cabien totes les idealitats i sobretot les que no condicionin aquestes a cap problema previ, per damunt això hi ha el fet de que servir uns ideals dins un Ajuntament no vol pas dir una disciplina cega de partit sinó una lluita ferma i segura per a endegar les coses que a Palafrugell atanyen, sense que això hagi de condicionar-se a un exclusivisme perillós de partit o a un esperit de capella.

Persones al servei exclusiu de Palafrugell: persones liberals, catalanes i com a tal palafrugellencs, és el que cal trobar, continuadores de la tradició d'honestat i d'austeritat dels nostres Ajuntaments populars i palafrugellencs: per a elles, avencem per endavant tot el nostre apol.

HOMENATGE A LA VELLESA. Està organitzant-se activament en nombroses localitats de Catalunya la XVII Festa anual de l'Obra d'Homenatge a la Velleja, que es celebrarà el diàlluns de Pasqua de Resurrecció, dia sis del proper mes d'abril.

Per notícies rebudes en la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'estalvis, entitat fundadora y mantenedora de l'Obra dels Homenatges a la Velleja, la festa dels vells, promet revestir un especial relleu en Salardú (Vall d'Aran) amb la cooperació dels pobles comarcals, Les Planes, Malgrat, Súrria Sant Joan de Ramis, Pont de Claverol, Badalona, Canet de Mar, Sitges, Terrassa, Calella i Serinyà. En totes les esmentades poblacions es concediran als vells nombroses pensions vitalícies i llibretes d'estalvi.

L'arxiu de la sardana

Caldria aixecar les campanes al vol si l'«Arxiu de la Sardana» ja fos un fet consumat. Cal que les aixequem a mitja veu pel sol fet de fer-se. Esperem que reixirà.

Joan Noguera Solé és prou conegut per tot Catalunya i l'amor que ell ha demostrat per la sardana, el fa mereixedor de tots els honors i totes les confiança. Ell és doncs qui fa ja de temps l'«Arxiu de la Sardana». No li manca l'entusiasme i l'amor a les coses nostres que això requereix. Però, això si, necessita l'ajuda de tots. Cal que tots els catalans que puguin, l'ajudin en aquest afer.

Es per això que, plenament convençuts de la importància que això té i essent com sóc un amant fervorós de tots els caires de la nostra espiritualitat, faig la present crida a tots els catalans que puguin aportar la seva pedra o el seu grauet d'arena a l'«Arxiu de la Sardana».

Quants i quants músics, directores de cobles o mestres compositors, deuen posseir a casa seva un volum de sardanes caigudes en desús que no els fan més que nosa i no tenen altre destí que anar a parar al sac del drapaire! Això podria ésser d'una alta valor a l'«Arxiu».

Quantes i quantes golfes o armaris ascernals guarden potser l'instrument que l'avi lluia a la plaça i avui potser ja no n'és més que un tros de fusta! Això tindria un alt interès a l'«Arxiu».

Quantes fotografies de cobles o d'Aplecs sardanístics que avui ja comencen a tenir una valor històrica hi deu haver escampades per ci i per llà de Catalunya!

Tot això serien un tresor ben estimable posat com cal a l'«Arxiu de la Sardana».

Això i mil coses més. Tot ço que tingui relació amb la nostra dansa.

Si poguéssim assolir que tot Catalunya per amor a si mateixa es prengués amb veritable interès l'«Arxiu de la Sardana», quan vénen el estrangers i admiren el nostre ball secular, en enterar-se que existeix un historial d'aquesta dansa de tot un poble que va endavant, tots ells el visitarien i l'«Arxiu de la Sardana» passaria a ésser un tresor més i dels més valuosos del poble català.

Allà podria haver-hi totes les revistes que han tractat de la nostra dansa, postals, dibuixos i pintures amb ella relacionats, instruments i solfes que es perden llàstimosament i tot això que avui, dispers, no és res o és ben poca cosa, passaria a formar un tot d'una valor indiscutible.

L'«Arxiu de la Sardana» doncs, està en marxa. Té el seu local al carrer Miserferrer, 1, prai. de la comtal ciutat i no és solament «Arxiu de la Sardana», sino que també és acadèmia d'instruments pastorils. Cal que de les noves promocions surtin noves valors per a suplir els Albert Martí, Enric Barnosell, Josep Coll, Ramon Rosell, Ferran Blanc i altres. Cal que ens preocupem perquè aquests tresors que ens han llegat els avis, no morin a les nostres mans, que seria tant com perdre un tros d'ànima a més de la vergonya que això suposaria.

Esperem, doncs, que tothom que disposi de quelcom relacionat amb la nostra dansa, sigui insignificant o no, car en el món no hi ha cosa, petita ho trametrà, ben desinteressadament, restant sempre a la seva disposició, com és natural, si així ho sol·licita.

Hí haurà també en el mateix local de l'«Arxiu de la Sardana» una biblioteca on el sardanista pugui anar a llegir i així cultivar el seu esperit.

EL NOU PARTIT

Fou el 15 de Desembre de l'any 1918, en plena època d'agitació per l'Estatut de l'Autonomia i la Comissió extraparlamentària, que Francesc Cambó, en el famós miting del Bosc, va llençar la seva famosa frase: Monarquia? República? — Catalunya!

Durant un gratat d'anys aquesta fórmula condensadora del catalanisme ha estat la que ha inspirat a totes les generacions catalanes i hom ha pogut sostenir davant el problema de la forma de govern un criteri perfectament eclèctic. Mica en mica, però, la fórmula ha anat essent abandonada i a mesura que el catalanisme ha deixat d'ésser exclusiu d'un partit per a convertir-se en l'aglutinant de totes les forces catalanes, a l'hora d'estructurar els problemes vius, el de la forma de Govern ha pres una significació concreta.

Encara que no ho hagi dit d'una manera clara, la realitat dels fets d'avui demostra que la Lliga ha abandonat l'antic indiferentisme per a declarar-se netament monàrquica. El discurs d'En Ventosa en l'acte de reconstitució de la Lliga, les propagandes de Cambó per a estructurar el nou partit centrista que compta amb l'apoi de tots els homes més significats de la Lliga; les propagandes de *La Veu*, tot fa creure en l'existència d'una força a Catalunya, netament catalana però també netament monàrquica.

Paral·lela a ella, Acció Catalana i Acció Republicana ahir i avui el nou partit catalanista republicà, format per la conjunció d'aquestes dues forces, ha fet en la seva declaració de principis una clara i terminant afirmació de republicanisme. I no això sol sinó que, al costat les declaracions doctrinals, tota l'orientació ve francament orientada cap al fet de la República: el Pacte de San Sebastián, els discursos dels líders en tots els actes públics, les propagandes de «La Publicitat» i de «La Nau», en fi, tot allò que constitueix l'ideari i l'actuació del partit són francament orientats de cara a la República.

La vella fórmula camboniana es troba avui així, netament desplaçada i en lloc d'ésser l'expressió d'una indiferència no és més que el tret d'unió entre dues grans forces que actuen en el camp de la política netament ca-

L'obra, doncs, que porta a cap Joan Noguera Solé, és d'una capdal importància. Cal que els autors i els editors ajudin en el possible a fer que aquesta biblioteca sigui ben nodrida. I l'home ric que no pot contribuir-hi de cap altra manera pot ajudar-hi materialment, monetàriament pensant que contribueix en una obra de gran cultura catalana.

No hi ha pas dubte que tothom veurà amb simpatia l'obra que fa Joan Noguera Solé. Però no n'hi ha pas prou amb el veure-ho amb simpatia. Cal ajudar-ho amb tots els mitjans que estiguin al nostre abast. Al cap i a la fi, es tracta de la recopilació d'un tresor escampat per Catalunya que es fa per a Catalunya.

La nostra premsa diària anirà donant compte de tot ço que s'ens trameti i tenim ben fundades esperances de que tot Catalunya respondrà amb l'afecte que cal perquè l'«Arxiu de la Sardana» constitueixi, abans de no gaire, un veritable tresor espiritual de Catalunya i un veritable consultori historial de la nostra dansa.

SALVADOR PERARNAU.

Març, de 1931.

talana. Invertint un poc la frase, hom avui podria expressar-la així: Monarquia - Catalunya - República, és a dir, unió l'ideal patriòtic dos nexes totalment distints i que ben sovint volen aparèixer antagonics.

Aquesta distinta opinió sobre la forma de govern és més que res el que separa avui els dos grans corrents d'opinió que hi ha dins la política netament catalana, ja que la declaració de principis que acaba de formular el nou partit, no és pas, realment l'organització d'una gran força esquerrana en oposició a la dreta que fóra la Lliga, sinó l'estructuració d'una força conservadora republicana i ben catalana dins Catalunya.

El fet és que tenim avui els dos grans partits conservadors catalans, especulant un sobre el fet de la monarquia i l'altre sobre el de la República. Gràcies a això, mentres uns van a San Sebastián i assoleixen el reconeixement del fet diferencial català de tota l'organització republicana espanyola, altres van al Govern de la Monarquia i logren, del bloc de concentració monàrquica espanyola, en la declaració ministerial, el reconeixement del fet de Catalunya.

Esguardant bé la situació i sense un apassionament previ, hom veu clar com no hi ha pas divergències profundes en l'actuació d'uns i altres, sempre tenint benentès el fet d'especulació sobre una forma de govern distinta i el procediment és similar dins el camp on es desenrotllen les respectives especulacions. Així, la Lliga va al govern, d'acord i solidaritzant-se amb tots els elements monàrquics espanyols i les forces republicanes catalanes, no sols anaren a San Sebastián i fins donaren un nom — hom diu — per al futur govern de la República, sinó que fins en qüestió de procediment com fou l'abstenció en les notables eleccions legislatives del govern Berenguer, hom trobà solidaritzat en l'actitud al nucli republicà de Catalunya.

No creiem que això sigui un mal per al catalanisme: aquest guany en força intensiva i extensiva: si la Lliga, en el seu nou camí pot atraure totes les forces disperses cap a la dreta, catalanitzant-les i el nou partit republicà catalanista, per contra el que diu en la seva declaració de principis, que més que una força d'esquerra signifiquen una força de centre, vagament conservadora, pot atraure tots els nuclis republicans catalans dispersos, el catalanisme haurà tingut un guany positiu.

Eleccions Municipals

En vigílies d'aquestes eleccions, sembla que ja estan bellugant-se les distintes forces municipals i ho m'està fent els respectius preparatius per al triomf de les diverses candidatures que s'han de presentar a la lluita.

Segons les nostres notícies, seran aquestes: la dels republicans que hom en pot dir històrics; la dels republicans que, per a donar amb relació als altres hom en pot dir, no fets i la de tots els elements que sempre han integrat la candidatura palafrugellenc, o popular, o administrativa, o sia atanyent únicament, sense la coacció d'una etiqueta política, a remeiar els estralls de tants anys en què l'autèntica representació del sufragi ha estat absent del nostre Ajuntament.